

The Holy See

GOVOR SVETOG OCA FRANJE ČLANOVIMA MEĐUNARODNE TEOLOŠKE KOMISIJE U VATIKANU

*Dvorana Konzistorija
Četvrtak, 24. studenog 2022.*

[Multimedia]

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Zahvaljujem kardinalu Ladariji na njegovim ljubaznim riječima i izražavam zahvalnost svima vama za velikodušnost, stručnost i strast s kojom ste obavljali svoju službu u ovom desetom petogodištu djelovanja Međunarodne teološke komisije.

Zahvaljujući sredstvima koje danas imamo na raspolaganju, mogli ste započeti s vašim poslovima na daljinu, prevladavajući poteškoće koje još uvijek uzrokuje pandemija. Također se radujem što ste prihvatili prijedloge o tri teme koje treba produbiti: prva je neupitna i uvijek plodonosna aktualnost kristološke vjere koju je proglasio Prvi nicejski koncil, na 1700. obljetnicu njegovog održavanja (325.-2025.); druga je istraživanje nekih danas istaknutih antropoloških pitanja a koja su od presudnog značenja za hod ljudske obitelji u svjetlu božanskog plana spasenja; i treća tema je produbljivanje – danas sve hitnije i odlučnije – teologije stvaranja u trinitarnoj perspektivi, slušajući vapaj siromašnih i vapaj zemlje.

Radeći na ovim pitanjima, Međunarodna teološka komisija nastavlja svoju službu obnovljenom predanošću. Pozvani ste to izvršiti na tragu koji je zacrtao Drugi vatikanski koncil, koji – šezdeset godina nakon svoga početka – predstavlja siguran kompas za put Crkve, koja je „u Kristu na neki način sakrament odnosno znak i sredstvo najprisnijeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijelog ljudskog roda“ (Dogmatska konstitucija Lumen gentium, 1).

Želim vam ukazati na tri smjernice u ovom povijesnom trenutku; u teškom trenutku, ali ipak, iz perspektive vjere, punom obećanja i nade koje proizlaze iz Pashe raspetoga i uskrsloga Gospodina.

Prva smjernica je *stvaralačka vjernost Tradiciji*. Riječ je o preuzimanju s vjerom i ljubavlju te o prihvaćanju sa strogošću i otvorenošću obveze vršenja službe teologije – u slušanju Riječi Božje, slušanju *sensus fidei* Božjeg naroda, Učiteljstva i karizmi, kao i u razlučivanju znakova vremena – za napredak Apostolske tradicije, uz pomoć Duha Svetoga, kako uči *Dei Verbum* (usp. br. 8). *Benedikt XVI.* opisuje Tradiciju kao „živu rijeku u kojoj su uvijek prisutni izvori” (*Kateheza*, 26. travnja 2006.); tako da ona „natapa različite zemlje, hrani različite zemljopisne predjele čineći da iz one zemlje i one kulture proklija ono najbolje. Na taj se način evanđelje nastavlja utjelovljivati u svakom kutku svijeta, uvijek na novi način” (Apostolska konstitucija *Veritatis gaudium*, 4d).

Tradicija, izvor vjere, ili raste ili se gasi. Jer, reče jednom netko – mislim da je bio glazbenik – da je tradicija jamstvo budućnosti, a ne muzejski eksponat. To je ono što dopušta da Crkva raste odozdo prema gore, poput stabla, to je korijenje. Drugi je netko rekao da je tradicionalizam „mrtva vjera živih”, ako se zatvoriš. Tradicija nas – želim to naglasiti – pokreće u ovom smjeru: odozdo prema gore – vertikalno. Danas postoji velika opasnost da idemo u drugom smjeru, to je „natražnjaštvo“. Ići unatrag. Govori se: „Uvijek je bilo tako”; bolje je ići unatrag, jer je sigurnije, a ne kretati se s tradicijom naprijed. Ova horizontalna dimenzija, vidjeli smo, pokrenula je neke pokrete, crkvene pokrete da bi ostali fiksirani za jedno vrijeme, za prošlost. To su natražnjaci. Mislim – da referiram se na povijest – na neke pokrete koji su nastali na kraju Prvoga vatikanskog koncila, pokušavajući biti vjerni tradiciji, a danas su se razvili dotle da žele zaredivati žene, i činiti druge stvari izvan ovog vertikalnog smjera, gdje raste, moralna svijest raste, svijest vjere raste, s onim lijepim pravilom sv. Vinka Lérinskog: „ut annis consolidetur, dilatetur tempore, sublimetur aetate” [„s godinama se učvršćuje, s vremenom širi i rastom postaje uzvišenije“ – *prijevod iz Časoslova*]. Ovo je pravilo rasta. Umjesto toga, natražnjaštvo te vodi da kažeš da je „uvijek bilo ovako, bolje je nastaviti ovako”, i ne dopušta ti da rasteš. O ovome, vi teolozi, malo razmislite kako pomoći.

Druga se smjernica odnosi na mogućnost da se djelotvorno i odlučno ostvari produbljivanje i inkulturacija evanđelja, da se razborito otvori *doprinosu različitih disciplina* zahvaljujući savjetovanju stručnjaka, uključujući i one nekatoličke, kako je predviđeno statutima Komisije (usp. br. 10). Riječ je o tome – izrazio sam tu želju u Apostolskoj konstituciji *Veritatis gaudium* – da se usvoji „načelo interdisciplinarnosti: ne toliko u njegovom `slabom` obliku puke multidisciplinarnosti, kao pristupa koji unaprijeđuje bolje razumijevanje nekog predmeta proučavanja s više gledišta; koliko u njegovom `jakom` obliku transdisciplinarnosti, kao smještanje i dozrijevanje svih spoznaja unutar prostora Svjetla i Života koje pruža Mudrost koja proizlazi iz Božje objave” (br. 4c).

Naposljetku, treća smjernica je ona *kolegijalnosti*. Ona dobiva posebnu važnost i može dati naročit doprinos u kontekstu sinodalnog procesa, u koji je uključen cijeli Božji narod. To naglašava i dokument koji je u vezi s tim sastavljen u prethodnom petogodišnjem razdoblju na

temu *Sinodalnost u životu i misiji Crkve*: „Kao i kod svakog drugog kršćanskog poziva, i služba teologa, osim što je osobna, zajednička je i kolegijalna. Crkvena sinodalnost stoga obvezuje teologe da se bave teologijom na sinodalan način, promičući među sobom sposobnost slušanja, dijaloga, razlučivanja i integriranja mnogovrsnih i raznolikih instancija i doprinosa” (br. 75).

Teolozi moraju ići dalje, tražiti da idu dalje. Ma želim da se razlikuje teolog od katehete: kateheta mora dati istinit nauk, siguran nauk; ne bilo kakve novitete od kojih su neki i dobri, nego ono što je čvrsto. Kateheta prenosi siguran nauk. Teolog pak riskira ići dalje, a učiteljstvo će ga zaustaviti. Ali poziv teologa je uvijek da riskira i da ide dalje, jer istražuje, jer nastoji teologiju bolje objasniti. Ali nikada ne treba poučavati djecu i ljude s novim naukama koje nisu sigurne. Ova distinkcija nije moja, ona pripada sv. Ignaciju Loyolskom, koji je, vjerujem, to bolje razumio od mene!

Želim vam, stoga, u tom duhu uzajamnog slušanja, dijaloga i zajedničkog razlučivanja, u otvorenosti glasu Duha Svetoga vedar i plodonosan rad. Teme koje su povjerene vašoj pažnji i stručnosti od velike su važnosti u ovoj novoj etapi naviještanja evanđelja kojim nas Gospodin poziva da živimo kao Crkva u službi univerzalnog bratstva u Kristu. Te nas teme, doista, pozivaju da u potpunosti zauzmemo pogled učenika koji, s uvijek novim čuđenjem, prepoznaje da Krist, „u samoj objavi Oca i njegove ljubavi potpuno otkriva čovjeka njemu samome i objavljuje mu njegov uzvišeni poziv“ (Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, 22). Time nas „ujedno poučava da je nova zapovijed ljubavi i osnovni zakon ljudskog savršenstva, pa prema tome i preobrazbe svijeta“ (*Isto*, 38). I upotrijebio sam riječ „čuđenje“. Mislim da je važna, možda ne toliko za istraživače, ali svakako za profesore teologije: pitajući se provociraju li predavanja teologije čuđenje u onih koji ih prate. Dobar je ovo kriterij koji može pomoći.

Draga braćo i sestre, zahvaljujem vam na vašoj dragocjenoj službi, uistinu dragocjenoj. Srdačno blagoslivljam svakog od vas kao i vaše suradnike. Molim vas, molite za mene.

Vjerujem da bi možda bilo važno povećati broj žena, ne zato što su u modi, već zato što misle drukčije od muškaraca i čine teologiju nešto dubljom, a također „ukusnijom“. Hvala.